

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про благодійництво та благодійні організації

Із змінами і доповненнями,
внесеними
Законом України
від 7 березня 2002 року N 3091-III

Цей Закон визначає загальні засади благодійництва, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утворення гуманізму і милосердя, гарантує державну підтримку її учасникам, створює умови для діяльності благодійних організацій відповідно до законодавства України.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів та понять

У цьому Законі наведені нижче терміни та поняття вживаються в такому значенні:

благодійництво - добровільна безкорислива пожертва фізичних та юридичних осіб у поданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги; специфічними формами благодійництва є меценатство і спонсорство;

благодійна діяльність - добровільна безкорислива діяльність благодійних організацій, що не передбачає одержання прибутків від цієї діяльності;

(абзац третій статті 1 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

благодійна організація - недержавна організація, головною метою діяльності якої є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства або окремих категорій осіб згідно з цим Законом;

благодійники - фізичні та юридичні особи, які здійснюють благодійництво в інтересах набувачів благодійної допомоги;

набувачі благодійної допомоги - фізичні та юридичні особи, які потребують і отримують благодійну допомогу;

меценатство - добровільна безкорислива матеріальна, фінансова, організаційна та інша підтримка фізичними особами набувачів благодійної допомоги;

(абзац сьомий статті 1 у редакції
Закону України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

спонсорство - добровільна матеріальна, фінансова, організаційна та інша підтримка фізичними та юридичними особами набувачів благодійної допомоги з метою популяризації виключно свого імені (найменування), свого знака для товарів і послуг.

(абзац восьмий статті 1 у редакції Закону України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

Стаття 2. Засади благодійництва та благодійної діяльності

Благодійництво, благодійна діяльність здійснюються на засадах законності, гуманності, спільноті інтересів і рівності прав її учасників, гласності, добровільності та самоврядування.

Діяльність благодійників і благодійних організацій має суспільний характер, що не суперечить їх взаємодії з органами державної влади і не позбавляє права на отримання державної допомоги.

(частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

Фізичні та юридичні особи можуть займатися благодійництвом самостійно або разом з відповідними благодійними організаціями, зареєстрованими у встановленому законодавством порядку.

(частина третя статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

Президент України, депутати, посадові і службові особи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також члени їх сімей можуть займатися благодійництвом і благодійною діяльністю тільки в межах отриманих і задекларованих доходів.

Стаття 3. Законодавство про благодійництво та благодійні організації

Законодавство про благодійництво та благодійні організації складається з Конституції України, цього Закону, інших нормативно-правових актів, що регулюють благодійництво та благодійну діяльність.

Якщо міжнародним договором України встановлені інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про благодійництво та благодійні організації, то застосовуються правила міжнародного договору, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 4. Основні напрями благодійництва та благодійної діяльності

Благодійництво, благодійна діяльність здійснюються у таких основних напрямах:

сприяння практичному здійсненню загальнодержавних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, що спрямовані на поліпшення соціально-економічного становища;

поліпшення матеріального становища набувачів благодійної допомоги, сприяння соціальній реабілітації малозабезпечених, безробітних, інвалідів, інших осіб, які

потребують піклування, а також подання допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів;

подання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок стихійного лиха, екологічних, техногенних та інших катастроф, в результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам репресій, біженцям;

сприяння розвитку науки і освіти, реалізації науково-освітніх програм, подання допомоги вчителям, вченим, студентам, учням;

сприяння розвитку культури, в тому числі реалізації програм національно-культурного розвитку, доступові всіх верств населення, особливо малозабезпечених, до культурних цінностей та художньої творчості;

подання допомоги талановитій творчій молоді;

сприяння охороні і збереженню культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання;

подання допомоги у розвитку видавничої справи, засобів масової інформації, інформаційної інфраструктури;

сприяння розвитку природно-заповідного фонду та природоохоронної справи;

сприяння розвитку охорони здоров'я, масової фізичної культури, спорту і туризму, пропагування здорового способу життя, участь у поданні медичної допомоги населенню та здійснення соціального догляду за хворими, інвалідами, одинокими, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують соціальної підтримки та піклування;

сприяння захисту материнства та дитинства, подання допомоги багатодітним та малозабезпеченим сім'ям.

Конкретні напрями благодійництва та благодійної діяльності визначаються благодійниками і статутами (положеннями) благодійних організацій.

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЛАГОДІЙНИЦТВА ТА ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття 5. Засновники благодійних організацій

Засновниками (засновником) благодійної організації можуть бути громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства, які досягли 18 років, а також юридичні особи незалежно від форм власності.

Органи державної влади і органи місцевого самоврядування, а також державні і комунальні підприємства, установи, організації України, що фінансуються з бюджету, не можуть бути засновниками (засновником) благодійної організації.

Засновник благодійної організації приймає рішення про заснування благодійної організації, затверджує статут (положення), формує орган управління організацією, заслуховує звіти наглядової ради щодо контролю за цільовим використанням коштів і

майна благодійної організації, вирішує інші питання, віднесені цим Законом та статутом (положенням) благодійної організації до його компетенції.

(частина третя статті 5 у редакції
Закону України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

Якщо засновниками благодійної організації є дві чи більше особи, то питання, передбачені у частині третьій цієї статті, вирішуються на загальних зборах (з'їзді, конференції) засновників благодійної організації.

(статтю 5 доповнено частиною четвертою
згідно із Законом України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

Стаття 6. Організаційно-правові форми благодійних організацій

Благодійні організації можуть утворюватися у таких організаційно-правових формах:

членська благодійна організація;

благодійний фонд;

благодійна установа;

інші благодійні організації (фундації, місії, ліги тощо).

Конкретна організаційно-правова форма благодійних організацій визначається засновниками (засновником).

Стаття 7. Статус благодійних організацій

Благодійні організації утворюються і діють за територіальним принципом і поділяються за своїм статусом на всеукраїнські, місцеві та міжнародні.

До всеукраїнських благодійних організацій належать благодійні організації, діяльність яких поширюється на територію всієї України та які мають свої відділення (філії, представництва) в більшості областей України.

До місцевих належать благодійні організації, діяльність яких поширюється на територію відповідного регіону або адміністративно-територіальної одиниці.

До міжнародних належать благодійні організації, діяльність яких поширюється на територію України і хоча б однієї іншої держави.

Зареєстровані всеукраїнські та міжнародні благодійні організації мають право створювати відділення, філії, а також представництва в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Територія діяльності благодійної організації визначається відповідно до її статуту (положення).

Стаття 8. Державна реєстрація благодійної організації

Благодійна організація набуває права юридичної особи з моменту її державної реєстрації.

Державна реєстрація всеукраїнських та міжнародних благодійних організацій здійснюється Міністерством юстиції України, а місцевих благодійних організацій, а також відділень (філій, представництв) всеукраїнських, міжнародних благодійних організацій - відповідними місцевими органами виконавчої влади.

За державну реєстрацію благодійної організації вноситься плата, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України, але не може бути більшим 3 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(частина третя статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.03.2002 р. N 3091-III)

Для державної реєстрації благодійної організації подаються такі документи: заява засновників (засновника) чи їх уповноважених, статут (положення), протокол установчих зборів (з'їзду, конференції), відомості про засновників (засновника) та органи управління благодійної організації, відомості про місцеві відділення (філії, представництва) благодійної організації, документ, що засвідчує сплату коштів за державну реєстрацію.

Заява про державну реєстрацію благодійної організації розглядається в двомісячний термін з дня подання всіх необхідних документів. Про результати розгляду у 10-денний термін повідомляється заявнику. Орган, який здійснює державну реєстрацію, може проводити перевірку відомостей, що містяться в поданих документах. За результатами розгляду заяви приймається рішення про державну реєстрацію або відмову в державній реєстрації. Після державної реєстрації благодійної організації засновникам (засновнику) видається свідоцтво про реєстрацію за зразком, встановленим Кабінетом Міністрів України.

Зареєстрована благодійна організація вноситься до реєстру благодійних організацій, що ведеться органом, який здійснює державну реєстрацію, з присвоєнням відповідного номера. Порядок ведення реєстру встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Дані реєстру щодо благодійних організацій, які зареєстровані Міністерством юстиції України, оприлюднюються в офіційних виданнях.

Благодійна організація зобов'язана після отримання свідоцтва про державну реєстрацію у місячний термін стати на облік у податкових органах за її місцезнаходженням.

Про зміни у статутних документах благодійна організація повідомляє у 10-денний термін до реєструючого органу.

Рішення про державну реєстрацію благодійної організації може бути анульоване у судовому порядку у разі встановлення реєструючим органом факту фальсифікації установчих документів.

Реєстрація декількох благодійних організацій під однією і тією ж назвою не допускається.

У випадку, коли з заявою про державну реєстрацію звертаються благодійні організації, що мають одну і ту ж назву, перевага надається благодійній організації, яка першою подала заяву про реєстрацію.

Стаття 9. Відмова у державній реєстрації благодійної організації

Порушення встановленого цим Законом та іншими нормативно-правовими актами України порядку створення благодійної організації або наявність раніше зареєстрованої благодійної організації під такою ж назвою є підставами для відмови у державній реєстрації.

Не може вважатися підставою для відмови в державній реєстрації благодійної організації надання їй юридичної адреси громадянином за місцем його помешкання (проживання).

Рішення про відмову у державній реєстрації благодійної організації може бути оскаржене у судовому порядку відповідно до законодавства України.

Стаття 10. Реорганізація благодійної організації

Реорганізація благодійної організації здійснюється за рішенням її вищого органу управління відповідно до вимог статуту (положення).

При реорганізації благодійної організації її права і обов'язки переходять до правонаступників.

Благодійна організація не може бути реорганізована в юридичну особу, метою діяльності якої є одержання прибутку.

Стаття 11. Ліквідація благодійної організації

Ліквідація благодійної організації здійснюється в установленому законодавством порядку.

Стаття 12. Статут (положення) благодійної організації

Благодійна організація діє на підставі статуту (положення).

У статуті (положенні) зазначаються:

назва, місцезнаходження, статус та організаційно-правова форма благодійної організації;

предмет, цілі, завдання та основні форми благодійної діяльності;

порядок утворення і діяльності органів управління благодійної організації;

джерела фінансування та порядок використання майна і коштів благодійної організації;

порядок внесення змін до статуту (положення) благодійної організації;

порядок реорганізації або ліквідації благодійної організації, використання її майна і коштів в разі припинення діяльності;

умови і порядок прийняття в члени благодійної організації та вибуття з неї;

права і обов'язки членів благодійної організації.

До статуту (положення) можуть включатися інші положення, пов'язані з особливостями діяльності благодійної організації.

Статут (положення) благодійної організації не повинен суперечити законодавству України.

Стаття 13. Права благодійних організацій

З метою здійснення благодійної діяльності благодійні організації мають право:

самостійно вирішувати питання про подання благодійної допомоги її набувачам, використовувати цільові пожертвування, що подаються благодійниками на реалізацію благодійної програми згідно з умовами цього пожертвування;

утворювати відповідно до законодавства України свої відділення, філії, представництва;

об'єднуватися у спілки, асоціації та інші об'єднання, що створюються на добровільній основі і сприяють виконанню статутних завдань;

обмінюватися інформацією та спеціалістами з відповідними організаціями зарубіжних країн;

організовувати збір благодійних пожертвувань та внесків від фізичних та юридичних осіб, іноземних держав та міжнародних організацій;

постійно визначати форми, об'єкти, суб'єкти і обсяги благодійної допомоги;

відкривати рахунки (у національній та іноземній валютах) в установах банків;

засновувати засоби масової інформації, підприємства і організації, займатися видавничою діяльністю;

бути членом інших благодійних організацій;

мати власну символіку, яка підлягає державній реєстрації у порядку, визначеному Законом України "Про об'єднання громадян" для реєстрації символіки об'єднань громадян;

популяризувати своє ім'я (назву), символіку;

мати інші права згідно з законодавством України.

Стаття 14. Обов'язки благодійної організації

Благодійна організація зобов'язана забезпечити виконання статутних завдань, вільний доступ до своїх звітів, документів про господарську та фінансову діяльність. Засновники та працівники благодійної організації не мають права отримувати матеріальних переваг і додаткових коштів у зв'язку із своїм становищем в цій організації, крім тих, що передбачені цим Законом.

Стаття 15. Благодійна програма

Благодійна програма приймається благодійною організацією і є комплексом благодійних заходів, спрямованих на вирішення завдань, що відповідають статутним цілям організації.

На фінансування благодійних програм повинна використовуватися вся сума надходжень, що надійшла за фінансовий рік від підприємств і організацій, які перебувають у власності благодійної організації, за виключенням адміністративно-господарських витрат, пов'язаних з функціонуванням благодійної організації. За умови реалізації довгострокових програм використання коштів здійснюється відповідно до термінів, визначених цими програмами.

Стаття 16. Форми здійснення благодійної діяльності суб'єктами благодійництва

Благодійна допомога може подаватися набувачам у вигляді:

одноразової фінансової, матеріальної та іншої допомоги;

систематичної фінансової, матеріальної та іншої допомоги;

фінансування конкретних цільових програм;

допомоги на основі договорів (контрактів) про благодійну діяльність;

дарування або дозволу на безоплатне (пільгове) використання об'єктів власності;

дозволу на використання своєї назви, емблеми, символів;

подання безпосередньо допомоги особистою працею, послугами чи передачі результатів особистої творчої діяльності;

прийняття на себе витрат по безоплатному, повному або частковому утриманню об'єктів благодійництва;

інших заходів, не заборонених законом.

Здійснення благодійними організаціями благодійної діяльності у вигляді надання конкретних послуг (виконання робіт), що підлягають обов'язковій сертифікації або ліцензуванню, допускається після такої сертифікації або ліцензування в установленому законодавством України порядку.

Стаття 17. Органи управління благодійної організації

Вищим органом управління благодійної організації є колегіальний орган (загальні збори, з'їзд, конференція), який здійснює свої повноваження згідно із статутом (положенням) благодійної організації.

До компетенції вищого органу управління благодійної організації належать затвердження статуту (положення) благодійної організації, внесення змін до нього, обрання виконавчого та контрольного органів благодійної організації, затвердження благодійних програм, визначення основних напрямів діяльності благодійної організації, прийняття рішень про реорганізацію та ліквідацію благодійної організації і вирішення інших питань, що передбачені статутом (положенням) про благодійну організацію.

Виконавчим органом благодійної організації є правління (комітет). Повноваження правління (комітету) визначаються статутом (положенням) благодійної організації. Для забезпечення поточної діяльності благодійної організації призначається адміністративно-виконавчий орган на чолі з президентом (директором), повноваження якого визначаються статутом (положенням).

Розпорядчі та контролюючі функції в благодійній організації здійснює наглядова рада, персональний склад якої визначається засновниками (засновником).

Члени виконавчого органу благодійної організації, крім президента (директора), не одержують заробітну плату за свою роботу в цьому органі. Витрати, обумовлені виконанням статутних обов'язків у цих органах, можуть бути відшкодовані за рахунок коштів благодійної організації за рішенням правління (комітету).

На працівників апарату благодійної організації поширюється законодавство України про працю, соціальне забезпечення і соціальне страхування.

Розділ III. МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 18. Майно благодійної організації

У власності благодійної організації можуть перебувати рухоме й нерухоме майно, матеріальні та нематеріальні активи, кошти, а також інше майно, придбане на законних підставах.

Благодійна організація має право здійснювати відносно майна та коштів, які знаходяться у її власності, будь-які угоди, що не суперечать її статутним цілям та законодавству України.

Стаття 19. Джерела формування майна та коштів благодійних організацій

Майно та кошти благодійних організацій складають:

внески засновників (засновника) та інших благодійників;

благодійні внески і пожертвування, що мають цільовий характер (благодійні гранти), надані фізичними та юридичними особами в грошовій та натуральній формі;

надходження від проведення благодійних кампаній по збору благодійних пожертвувань, благодійних масових заходів, благодійних лотерей та благодійних аукціонів з реалізації майна та пожертвувань, які надійшли від благодійників;

доходи від депозитних вкладів та від цінних паперів, надходження від підприємств, організацій, що перебувають у власності благодійної організації;

інші джерела, не заборонені законодавством України.

Джерелом формування майна та коштів благодійної організації не можуть бути кредити.

Майно та кошти благодійної організації не можуть бути предметом застави.

Стаття 20. Господарська діяльність благодійної організації

Благодійна організація здійснює господарську діяльність, спрямовану на виконання її статутних цілей та завдань.

Благодійна організація користується самостійністю у питаннях прийняття господарських рішень, визначення умов оплати праці працівників апарату благодійної організації, використання власних фінансових та матеріальних ресурсів відповідно до вимог законодавства.

Розмір витрат на утримання благодійної організації не може перевищувати 20 відсотків кошторису цієї організації в поточному році.

Фізичні та юридичні особи, які віддають частину своїх прибутків, заощаджень або майна на благодійну діяльність, користуються податковими та іншими пільгами відповідно до законодавства України.

Благодійні організації, що існують лише на членські внески і добродійні пожертвування, звільняються від сплати податків та інших платежів до бюджету і спеціальних фондів.

Стаття 21. Фінансова діяльність благодійної організації

Благодійна організація обліковує на окремих банківських рахунках кошти для господарської та благодійної діяльності як в національній, так і в іноземній валютах.

Порядок відкриття та ведення банківських рахунків благодійних організацій встановлюється Національним банком України.

Фінансова діяльність благодійної організації здійснюється відповідно до вимог законодавства України. Фінансова діяльність, спрямована на благодійництво, не розглядається як підприємницька або інша прибуткова діяльність.

Надходження благодійної організації від фінансової діяльності спрямовуються виключно на благодійництво і забезпечення господарської діяльності у розмірах та порядку, передбачених цим Законом.

Стаття 22. Контроль за діяльністю благодійної організації

Контроль за діяльністю благодійних організацій, в тому числі і порядком використання ними майна та коштів, призначених для благодійної допомоги, здійснюється органами виконавчої влади відповідно до їх компетенції.

Контролюючі органи виконавчої влади в межах своїх повноважень мають право вимагати від благодійників та органів управління благодійної організації надання їм необхідних документів та отримувати необхідні пояснення.

Благодійники, які передали своє майно, кошти та інші матеріальні цінності до благодійної організації, одержують на їх вимогу звіт про використання зазначених майна, коштів та цінностей. Якщо майно, кошти та інші матеріальні цінності передані за цільовим призначенням, звіт про їх використання подається благодійнику в обов'язковому порядку благодійною організацією.

Набувачі благодійної допомоги у формі благодійних внесків і пожертвувань, що мають цільовий характер (благодійні гранти), повинні звітувати перед благодійниками та благодійними організаціями про їх використання.

Розділ IV. ДЕРЖАВА, БЛАГОДІЙНИЦТВО І БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 23. Державна підтримка благодійництва та благодійної діяльності

Держава в особі її органів влади гарантує і забезпечує захист передбачених законодавством України прав та інтересів фізичних і юридичних осіб - учасників благодійництва та благодійної діяльності.

Втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у діяльність благодійних організацій, як і втручання благодійних організацій в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, крім випадків, передбачених цим Законом, забороняється.

Стаття 24. Звітність благодійної організації

Обсяг і форми статистичної звітності благодійних організацій встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням особливостей їх діяльності.

Форми, порядок складання та подання фінансової звітності про використання коштів та майна благодійними організаціями встановлюються центральним податковим органом з урахуванням особливостей благодійної діяльності.

Стаття 25. Відповідальність за порушення законодавства про благодійництво та благодійні організації

Особи, винні у порушенні законодавства про благодійництво та благодійні організації, несуть відповідальність відповідно до законів України.

Розділ V. МІЖНАРОДНА БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 26. Здійснення міжнародної благодійної діяльності

Учасники благодійної діяльності мають право здійснювати міжнародну благодійну діяльність відповідно до цього Закону, інших нормативно-правових актів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Міжнародна благодійна діяльність здійснюється шляхом участі в міжнародних благодійних проектах, участі в роботі міжнародних благодійних організацій, а також в інших формах, що не суперечать законодавству України, нормам і принципам міжнародного права.

Пріоритетним напрямом у міжнародній благодійній діяльності є співробітництво з українською діаспорою.

Набувачі благодійної допомоги та благодійні організації мають право отримувати пожертвування від фізичних та юридичних осіб іноземних держав.

Стаття 27. Благодійництво та благодійна діяльність іноземних громадян, осіб без громадянства, іноземних і міжнародних організацій на території України

Іноземні громадяни, особи без громадянства, іноземні і міжнародні організації мають право здійснювати благодійництво та благодійну діяльність на території України. Однією із форм благодійництва є гуманітарна й інша матеріальна допомога, порядок та здійснення якої на території України визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до Конституції України та законів України.

Розділ VI. ПРИКИНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. До приведення законодавства у відповідність із Законом України "Про благодійництво та благодійні організації" нормативно-правові акти України застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Кабінету Міністрів України у двомісячний термін:
 - подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із Законом України "Про благодійництво та благодійні організації";
 - привести рішення Уряду у відповідність з цим Законом;
 - забезпечити перегляд і скасування органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів, що не відповідають цьому Закону;
 - відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

**Президент України
м. Київ
16 вересня 1997 року
N 531/97-ВР**

Л. КУЧМА